

לו, אל תשיבהו עד שתדין אתה בעצמך, אם היה הוא עושה לך מה שעשית לו אם היית מחרפו יותר ממה שחרפך... וכן כראות חבירו עושה שלא כהוגן - לא יתגאה, כי שמא אם היה במקומו היה עושה כמוהו, יעו"ש. וזהו שאמר "שופטים ושוטרים תתן לך", רצה לומר אותו משפט שהיית רוצה על חבירך, אותו המשפט שפוט לעצמך ותתן לך זה השופט שישפוט אותך כמו זולתך, ואז כל אחד על מקומו יבוא בשלום, וק"ל.

1. דברים פרק טז

(יח) שְׁפֹטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לְשִׁבְטֶיךָ וְשִׁפְטוּ אֶת הָעָם מִשְׁפֵּט צֶדֶק: (יט) לֹא תִטֶּה מִשְׁפֵּט לֹא תִכְיֹר פְּנִים וְלֹא תִקַּח שֹׁחַד כִּי הַשֹּׁחַד יַעֲוֹר עֵינֵי חֲכָמִים וַיִּסְלֹף דְבָרֵי צְדִיקִים: (כ) צֶדֶק צֶדֶק תִּרְדֹּף לְמַעַן תִּחְיֶה וְיִרְשַׁת אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ: ס

2. רש"י דברים פרק טז

(יח) שופטים ושוטרים - שופטים, דיינים הפוסקים את הדין. ושוטרים, הרודין את העם אחר מצותם, שמכין וכופתין במקל וברצועה עד שיקבל עליו את דין השופט:

3. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף נו עמוד א

תנו רבנן: שבע מצות נצטוו בני נח: דינין, וברכת השם, עבודה זרה, גילוי עריות, ושפיכות דמים, וגזל, ואבר מן החי... תנאי: כשם שנצטוו ישראל להושיב בתי דינין בכל פלך ופלך ובכל עיר ועיר - כך נצטוו בני נח להושיב בתי דינין בכל פלך ופלך ובכל עיר ועיר!

4. רמב"ם הלכות סנהדרין פרק א הלכה א

מצות עשה של תורה למנות שופטים ושוטרים בכל מדינה ומדינה ובכל פלך ופלך, שנאמר "שופטים ושוטרים תתן לך בכל שערך", שופטים אלו הדיינים הקבועין בבית דין ובעלי דינין באים לפניו, שוטרים אלו בעלי מקל ורצועה והם עומדים לפני הדיינין המסבבין בשווקים וברחובות ועל החנויות לתקן השערים והמדות ולהכות כל מעוות, וכל מעשיהם ע"פ הדיינים, וכל שיראו בו עוות דבר מביאין אותו לבית דין ודינין אותו כפי רשעו.

5. כלי יקר דברים פרק טז

(יח) וירשת את הארץ - פירש רש"י: כדאי הוא מינוי הדיינין הכשרים להחיות את ישראל ולהושיבם על אדמתם. וטעם להחיות, לפי שאלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו (אבות ג ב), לכך אמרו שמינוי הדיינים גורם להחיות, רצה לומר שלא יבלע איש את רעהו חיים. ולהושיבם על אדמתם כמו שנאמר (משלי כט ד): "מלך במשפט יעמיד ארץ", אבל קלקול הדיינים גורם השחתת הארץ, ודור המבול יוכיח. וכן אמר יתרו "וגם כל העם על מקומו יבוא בשלום" (שמות יח כג), הוה ליה לומר "איש על מקומו ישב בשלום", אלא שמדבר במקום כללי המיוחד לכל העם אשר כעת רצו לבוא שמה, ואמר יתרו שבזכות מינוי הדיינים יזכו לבוא שמה:

6. של"ה פרשת שופטים דרך חיים תוכחת מוסר אות לב

שופטים ושוטרים תתן לך בכל שערך - בכאן יש רמז מוסר להא דתנן בספר יצירה: שבעה שערים הם בנפש, שתי עינים שתי אזנים והפה ושני נקבי האף, עכ"ל. והוא חושב השערים שהם בראש של אדם. אמנם יש שער לברית המעור, וגם כן פה התחתון. וצריך האדם להיות שומר השערים, דהיינו הראייה והשמיעה והדיבור, והכעס היוצא מאף, גם כן צריך לשמור שער ברית הקודש, שלא יוציא זרע כי אם לקדושה, גם פה התחתון, שלא ימלא כריסו כבהמה קיא צואה. ועל אלו השערים ישים האדם לעצמו 'שופטים ושוטרים', כלומר, שישפוט את עצמו תמיד, זהו תיבת 'לך' שאמר 'תתן לך'. וישגיח תמיד שלא יהיה שם שום עבירה, כי כמעט אלו המקומות מקום שלם, ויהיה תמיד בקדושה ובטהרה.

7. תולדות יעקב יוסף דברים פרשת שופטים

ונראה כלל הכל מה שכתב החסיד מוהר"י יעב"ץ בפ"ב דאבות במשנה (מ"ד): ואל תדין את חברך עד שתגיע למקומו, וז"ל: שזהו כלל גדול להתמדת השלום והאהבה בין האנשים, וזה כי רוב הקטטות הנופלות בין בני אדם הם בסיבת שפוט האדם משפט אחד לעצמו ומשפט אחר לזולתו, לכן הזהיר אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו, ויהא דעתך ונפשך תחת נפשו. המשל, חרפך בן אדם על איזה דבר שעשית

8. הרב נריה זצ"ל נר למאור פרשת שופטים

כפייה דתית - שופטים ושוטרים הם הממונים בכל מקום על ביצוע החוקים ושמירתם, אלא שבאומות העולם הללו ממונים רק על היחסים החברתיים ועל חוקי המדינה, ואילו בישראל תפקידם מקיף גם את החיים הדתיים. והרי לשון הרמב"ם בספר המצוות בעניין תפקיד השופטים: "שציונו למנות שופטים ושוטרים, שיכריחו לעשות מצוות התורה, ויחזירו את הנוטים מדרך האמת אליה על כרחם ויצוו לעשות טוב ויזהירו מהרע", וכן: "אנחנו מצווין שלא נמרה ושלם נעזוב זולתנו מאומתנו שימרה". ובין תפקידי המלך נמצאת גם החובה "ויחזק יד השופטים ויסמוך אותם", "ותהיה מגמתו ומחשבתו להרים דת האמת ולמלאות העולם צדק", ובמלך המשיח הוא אומר "ויכוף כל ישראל לילך בה, ויחזק בדקה". בחירה חופשית בטוב וברצוי היא משאת הכל. הורים נבונים משתדלים לחנך ילדיהם בדרכי נועם, לשכנע ילדיהם "מאוס ברע ופחור בטוב". מורים משכילים מתאמצים להביא את תלמידיהם לידי רצון עצמי. שלטון עירוני או ארצי חותר להביא את אזרחיו לידי הבנת החובות החברתיות, המקומיות, הארציות, הלאומיות והכלל-אנושיות. כשהמצב מחייב להשתמש בדרכי כפייה, יודעים כל אלה לצרף עבודת הסברה למעשה הכפייה לפניו או לאחריו, ולמעט עד כמה שאפשר את השימוש בחוזק הכח, בזרוע השלטון. אכן, גלוי וידוע כי לא פעם, כשהמצב דוחק ואינו מאפשר פעילות הסברתית-חינוכית, האב כופה את ילדיו, המורה את תלמידיו, העיר את תושביה, והמדינה את אזרחיה. הכפייה היא איפוא מן הנורמות המקובלות בחברה אנושית תרבותית, החל מהמשפחה ובית הספר וגמור בשלטון העירוני ובחוקי המדינה כולה. משעה שאנו שוללים את הנוסחה כי "הדת היא ענין פרטי", והננו מאמינים ומכריזים כי "הדת היא חוקת העם", מתוך ההבנה כי בעם ישראל נוספו על חוקי החברה הרגילים גם חוקי התורה שהם חוקי חיים לאומה, וכל הנמצא בברית העם חייב לשקוד על קיומם - בטלות מאליהן הטענות על כפייה דתית בשטח הצבורי. זכותו של העם היא לכפות את רצונו על יחידים. אולם כאמור, גם מי שמכוח האחריות האישית או הצבורית המוטלת עליו, נאלץ להשתמש באמצעי כפייה, חייב לזכור כי אין שימוש באמצעי כפייה אלה מטרה, שתנאי החברה המחייבים אותו אינם אלא הכרח שהזמן גרמו. חייב הוא להיזהר בשתיים: א. שלא להפעיל כח כפייה מיותר, לצמצמו למינימום ההכרחי. ב. לא להסיח את הדעת מן המגמה והחתימה להגיע להבנה ולרצון. הנאלץ להשתמש באמצעי כפייה חייב לצרף הסברה ושכנוע, ולהפוך ככל האפשר את קללת הכפייה לברכת רצון...

9. שפת אמת דברים פרשת שופטים שנת תרל"ח

שופטים ושוטרים תתן לך - י"ל עפמ"ש מאא"ז מו"ר ז"ל רמז על שם חודש אלול ע"פ הפסוק "הוא עשנו ולא (קרי ולו) אנחנו", דיש קרי וכתוב לו אנחנו כו'. ועל ב' בחינות אלו נקרא אלול, כי זה תלוי בזה, כפי ביטול האדם מתקרב אליו יתברך. ודפח"ח, כי יש ב' בחינות בעבודת הבורא יתברך לבטל הגוף והגשמיות, והוא בחינת שוטרים לכוף את הגוף לשנות את טעמו, בחינת סור מרע. והשנית בבחינת התקרבות אל הבורא יתברך בחינת עשה טוב, וזה שופטים שהוא בהשגת הדעת כאשר הארכנו במקום אחר, שהם נגד עבודת ימי המעשה והשבת: